

Studeraendeflytande inom yrkeshögskolan

Rutiner kring studeraendeflytande hos anordnare av yrkeshögskoleutbildning.

Utgiven av Sveriges förenade studentkårer, Stockholm 2024

Författare: Elin Frösell

Formgivning: Leo Nyström

Diarienummer: P1-06/2324

Presskontakt: Leo Nyström, 073 041 33 25, leo.nystrom@sfs.se

www.sfs.se

Innehållsförteckning

Förord	5
Sammanfattning	6
Resultat.....	6
Rekommendationer	8
Inledning	9
Syfte.....	9
Metod	10
Resultat	11
Anordnare som har besvarat enkäten	11
Studeranderepresentanter	12
Rutiner kring påverkansvägar och klagomålshantering	19
Studerandeforum och organisation	23
Stödfunktioner	29
Reflektioner från anordnare kring studerandeinflytande.....	34
Diskussion	37
Rekommendationer	38

Förord

För Sveriges förenade studentkårer har studenternas rätt till inflytande under sin tid på högskolan alltid varit fundamental. Utöver det demokratiska värdet av inflytande under sin tid i utbildning bidrar det också med ett kvalitetsperspektiv som annars går förlorat. Det förbereder även studenterna på att ta individuellt ansvar och lära sig om processer för medbestämmande i kommande yrkesliv.

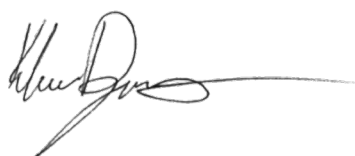
Inflytande för de som genomgår utbildning må vara självklart i högskolans korridorer, men hur ser det ut i yrkeshögskolan? Det finns goda verktyg i yrkeshögskolans regelverk att använda för att på ett effektivt sätt dra nytta av de studerandes perspektiv som den värdefulla resurs de är, och precis som i fallet med högskolan finns det många anledningar för utbildningsanordnare att prioritera frågan om studerandeflytande högt.

Varför ska studerande ha inflytande i yrkeshögskolan? Inte minst är studerandeflytande en kvalitetsfaktor och något som ska värnas för att uppnå önskade resultat- och effektmål. Genom att lyssna och ta tillvara på studerandes åsikter, och ge dem möjlighet att aktivt delta i beslutsprocesser, kan utbildningsanordnare bättre säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet och möter de verkliga behoven hos de studerande. Ett välfungerande studerandeflytande är också viktigt ur ett demokratiskt perspektiv, eftersom det främjar en kultur av öppenhet, medbestämmande och samarbete, som de studerande sedan tar med sig i sitt kommande arbetsliv.

Den här rapporten bygger på en enkätundersökning som SFS genomförde med utbildningsanordnare, och ämnar till att undersöka hur studerandeflytandet ser ut inom yrkeshögskolan idag. Rapporten belyser utbildningsanordnarnas olika strategier och metoder kopplat till studerandeflytande. Genom att dela dessa erfarenheter, både framgångar och utmaningar, vill vi betona vikten av och uppmuntra anordnare att prioritera ett strukturerat och aktivt studerandeflytande, och på så sätt öka kvaliteten och relevansen av yrkeshögskolans utbildningar. Vi vill tacka alla anordnare som har bidragit med sina perspektiv och hoppas att rapporten kan bidra till en fortsatt dialog och utbyte av kunskap om hur studerandeflytandet inom yrkeshögskolan kan stärkas ytterligare, för allas bästa.

Jacob Färnert, SFS ordförande

Klara Dryselius, SFS vice ordförande

Sammanfattning

SFS har genomfört en enkätundersökning med utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan. Enkäten skickades till 236 anordnare, varav 122 har svarat. Enkätens syfte var att undersöka hur utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan arbetar med studeraendeflytande, och rapporten presenterar resultaten av enkäten, tillsammans med några rekommendationer till Myndigheten för yrkeshögskolan, MYH.

Resultat

Rapportens resultatdel inleds med information om de utbildningsanordnare som svarat på enkäten, och är efter det uppdelad i fyra huvudsakliga områden: studeraenderepresentanter, rutiner kring påverkan och klagomål, studeraendeforum och organisering, och stödfunktioner.

I första delen av enkäten behandlas rutiner kring studeraenderepresentanters tillsättning, introduktion och löpande arbete.

- Processen för att utse studeraenderepresentanter är relativt lika mellan anordnare, där representanterna väljs demokratiskt av klassen vid utbildningens start.
- Introduktion för nya studeraenderepresentanter sker oftast genom muntliga genomgångar, och en dryg fjärdedel av de som svarat ger även ut skriftligt informationsmaterial.
- Kommunikationen mellan studeraenderepresentanten och övriga studerande sker huvudsakligen genom klassmöten, digitala forum, eller genom löpande dialog.
- Det är ovanligt att det finns gemensamma forum där studeraenderepresentanter från olika utbildningar möts, men vissa anordnare har regelbundna sådana möten.

I avsnittet som behandlar rutiner för påverkan och klagomål redovisas i vilken utsträckning utbildningsanordnare har nedskrivna och tillgängliga rutiner för att vägleda både personal och studerande i frågor om studeraendeflytande.

- De flesta anordnare har nedskrivna rutiner för studerandes påverkansvägar, exempelvis hur utvärderingar utförs och information om kontaktvägar.
- De flesta anordnare har även nedskrivna rutiner för klagomålshantering.
- Alla anordnare utför utvärderingar med studeraendegruppen. Kursutvärdering är vanligast, följt av avslutande utvärderingar. Andra utvärderingar inkluderar utvärdering av handledare under Lärande i arbete (LIA), trivsel och

- diskrimineringsutvärderingar samt utvärdering av specifika utbildningsmoment.
- Resultaten från utvärderingarna presenteras vanligtvis både för ledningsgruppen och de studerande, och används för att identifiera och åtgärda eventuella brister eller problem.
- De flesta anordnare har en studerandehandbok där studerandes rättigheter och skyldigheter framgår. 24 anordnare saknar en sådan handbok.

Avsnittet om studerandeforum och organisering behandlar hur vanligt det är med olika former av forum och nätverk för studerande inom yrkeshögskolan.

- Majoriteten av anordnare håller regelbundna klassmöten. Ofta deltar utbildningsledare i mötena för att stödja och delta i diskussionerna, men det är även vanligt att endast studerande är närvarande.
- Endast 16 anordnare anger att det finns en studerandekår hos dem. De studerandekårar som finns ägnar sig framförallt åt sociala aktiviteter.
- Det är något vanligare att det finns alumninätverk, 26 anordnare svarar att det finns hos dem. Nätverken drivs oftast av anordnaren.
- 32 anordnare svarar att de har ett pågående samarbete eller genomför gemensamma aktiviteter med högskolor eller universitet.

Sista avsnittet behandlar stödfunktioner som erbjuds av utbildningsanordnare och i vilken utsträckning de tillhandahålls.

- Av de svarande erbjuder 43 anordnare studie- och yrkesvägledning, och ytterligare 27 erbjuder det i samarbete med lärcentrum eller annan verksamhet. 52 anordnare erbjuder inte vägledning.
- 43 anordnare erbjuder svenska med yrkesinriktning, men upplever lågt behov bland de studerande för stödet. 79 anordnare erbjuder inte svenska med yrkesinriktning, främst för att de inte ser ett behov och i vissa fall på grund av resursbrist.
- Endast 15 anordnare har svarat att de har studerandeskyddsombud.
- Övriga stödfunktioner som anges är bland annat specialpedagog, samtalsstöd, och resurser inom särskilt pedagogiskt stöd.

Enkäten innehåller en avslutande del med reflektioner från anordnare om studeraendeflytande. Många av de som svarar upplever att studeraendeflytandet fungera väl hos dem. De identifierar flera framgångsfaktorer, såsom korta beslutsvägar, ett öppet samtalsklimat och närhet mellan studerande och anordnare. De lyfter även fram utmaningar och förbättringsområden, där de framförallt ser att det behövs bättre struktur och systematik kring studeraendeflytandet samt att det är svårt att upprätthålla intresset hos studerande för att engagera sig.

När det gäller önskat stöd och insatser är det relativt få som angett något behov, men av de som svarat framhålls behovet av informationsmaterial och utbildningar för studeranderepresentanter samt tillgång till goda exempel på hur andra anordnare hanterar studeraendeflytande.

Rekommendationer

Utifrån svaren i enkäten riktar SFS ett antal rekommendationer till MYH i syfte att öka förutsättningar för ett välfungerande studeraendeflytande inom yrkeshögskolan:

- Utveckla stödmaterial till anordnare.
- Utveckla stödmaterial till studeranderepresentanter.
- Lyft frågan om studerandeskyddsombud inom yrkeshögskolan.
- Inkludera studeraendeflytande i det diagnostiska självvärderingsverktyget.

Inledning

Syfte

Syftet med enkätundersökningen har varit att få en bättre överblick över hur utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan jobbar med studeraendeflytande. I undersökningen ingår inte några studeraenderöster och syftet är därför inte att svara på hur studeraendeflytandet fungerar i det stora hela inom yrkeshögskolan. Däremot hoppas vi att svaren och sammanställningen av dem kan ge en bra nulägesbild och visa dels hur studeraendeflytandet ser ut i den dagliga verksamheten, dels vilka forum, stöd, och rutiner som finns på plats hos anordnare av yrkeshögskoleutbildning.

Bakgrund

Sveriges förenade studentkårer, SFS, har lång erfarenhet av att arbeta med inflytandefrågor inom högskolan, och företräder idag 58 studentkårer och 390 000 studenter. SFS har tidigare fått i uppdrag av Myndigheten för yrkeshögskolan, MYH, att utreda och ge förslag på åtgärder för ett bättre studeraendeflytande inom yrkeshögskolan, och har även utrett möjligheten att företräda även yrkeshögskolestuderande, vilket har resulterat i två rapporter¹. Den senaste utredningen ledde till tillsättningen av ett studeraendombud för yrkeshögskolestuderande på SFS, en tjänst som inrättades i samarbete med MYH. Syftet med uppdraget är dels att ge rådgivning och stöd till yrkeshögskolestuderande, dels att arbeta för att stärka studeraendeflytande inom yrkeshögskolan. Enkätundersökningen som ligger till grund för den här rapporten har gjorts som ett steg i SFS fortsatta arbete med inflytandefrågor inom yrkeshögskolan.

Studeraendeflytande inom yrkeshögskolan

Studeraendeflytandet inom yrkeshögskolan är reglerat i både lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. I lagen står att studeraendeflytande inom yrkeshögskolan har rätt att utöva inflytande över utbildningen, och att utbildningsanordnaren ska verka för att de studeraendeflytande tar en aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. I förordningen står det att studeraendeflytande ska ges möjlighet till insyn i verksamheten och tillfälle att påverka utbildningens uppläggning och genomförande. Förordningen reglerar även ledningsgruppens sammansättning, där minst en studeraenderepresentant från utbildningen ska ingå.

¹ SFS, 2013, [Femton förslag för ett bättre studeraendeflytande på yrkeshögskolan](#).
SFS, 2020, [Bättre stöd för studeraendeflytande inom yrkeshögskolan](#).

Ledningsgruppens roll i en yrkeshögskoleutbildning är att se till att utbildningen genomförs i enlighet med de författningar som styr yrkeshögskolan och regler upprättade av MYH, fastställa kursplaner och fatta beslut i olika studerandeärenden såsom antagning till utbildningen och utfärdande av examen. Ledningsgruppen ska även svara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs. Utöver studeranderepresentanter består ledningsgruppen av arbetslivsrepresentanter, utbildningsledaren, och en representant från skolväsendet eller universitet/högskola.

Inom yrkeshögskolan finns inget lagstadgat eller någon finansiering av organiserat studeraendeflytande, som det finns inom högskolan med studentkårerna. Det gör att studeraendeflytandet inom yrkeshögskolan sällan är organiserat av studerande i form av exempelvis studerandekårer. Eftersom det saknas formaliserade organisationer blir det också svårare att organisera studerande både inom respektive yrkeshögskolor, men också utanför. Det finns ingen studeranderörelse som företräder studerande inom yrkeshögskolan på nationell nivå, och de har inte samma representation på det nationella planet som studenter vid högskolan har.

Metod

Rapporten bygger på en enkätundersökning som SFS har skickat ut till samtliga utbildningsanordnare som just nu bedriver yrkeshögskoleutbildning. Av totalt 236 anordnare har 122 svarat, vilket ger en svarsfrekvens på drygt 52 %.

Enkäten skickades till den mail som anordnare har angett till MYH, med uppmaning att vidarebefordra enkäten till den i personalen som är bäst lämpad att svara. Anordnare gavs drygt en månad för att svara på enkäten, och en påminnelse skickades ut cirka två veckor innan sista svarsdag.

Enkäten består av 38 frågor, varav 15 är obligatoriska. Enkäten består av en blandning av fritextfrågor och flervalsfrågor. Enkätfrågorna är bifogade i bilaga 1.

Resultat

Anordnare som har besvarat enkäten och yrkesroll hos de som har svarat

122 utbildningsanordnare har svarat

Enkäten skickades ut till alla utbildningsanordnare som just nu bedriver yrkes högskoleutbildning. Enkäten skickades till 236 anordnare och har besvarats av 122 anordnare.

Vi har sammanställt de anordnare som har svarat i Tabell 1, uppdelat på antalet studerande, och om de är privata, kommunala eller andra anordnare. De flesta anordnare som svarat på enkäten är relativt små med upp till 100 studerande, och få som svarat på enkäten har mer än 1 000 studerande hos sig (6,6 procent). Av de anordnare som har besvarat enkäten är 58 privata anordnare, 50 kommunala/ regionala anordnare, och sju andra anordnare (exempelvis folkhögskolor, högskolor, studieförbund).

	0-100 studerande	100-500 studerande	500-1 000 studerande	1 000-2 000 studerande	Över 2 000 studerande	Totalt
Kommunal	33	16	0	1	0	51
Privat	27	17	8	3	4	58
Andra	10	2	1	0	0	13
Totalt	70	35	9	4	4	122

Tabell 1, Anordnare som besvarat enkäten ordnat efter antal studerande och ägandeform. Andra anordnare är exempelvis folkhögskolor, högskolor, studieförbund, andra ideella organisationer.

Yrkesroll hos de som har besvarat enkäten

Den vanligaste yrkesrollen bland de som svarat på enkäten är utbildningsledare (56 svar). Näst vanligast är chefer eller rektorer (18 rektorer, 32 chefer). En mindre andel har besvarats av andra yrkesroller såsom samordnare, administratörer, lärare, kvalitetsansvarig, eller affärsutvecklare (22 svar).

Studeraenderepresentanter

Den första delen i enkäten behandlar hur anordnare jobbar med studeraenderepresentanter, alltså de studeraende som sitter med som ledamot i utbildningens ledningsgrupp. Det ska alltid finnas minst en representant från de studeraende med i ledningsgruppen, men MYH rekommenderar att representanter väljs ut från alla pågående utbildningsomgångar. Hur studeraenderepresentanter utses och introduceras till uppdraget är upp till anordnare att bestämma, och kan därför skilja sig åt.

Hur och när studeraenderepresentanter utses

Fråga: Hur och när väljs studeraenderepresentanter ut till utbildningarnas ledningsgrupper?

HUR STUDERANDEREPRESENTANTER UTSES

Den första frågan i enkäten är uppdelad i två där den första behandlar hur studeraenderepresentanter väljs ut. Svaren redovisas i tabellen nedan.

Hur väljs studeraenderepresentanter ut till utbildningarnas ledningsgrupper?

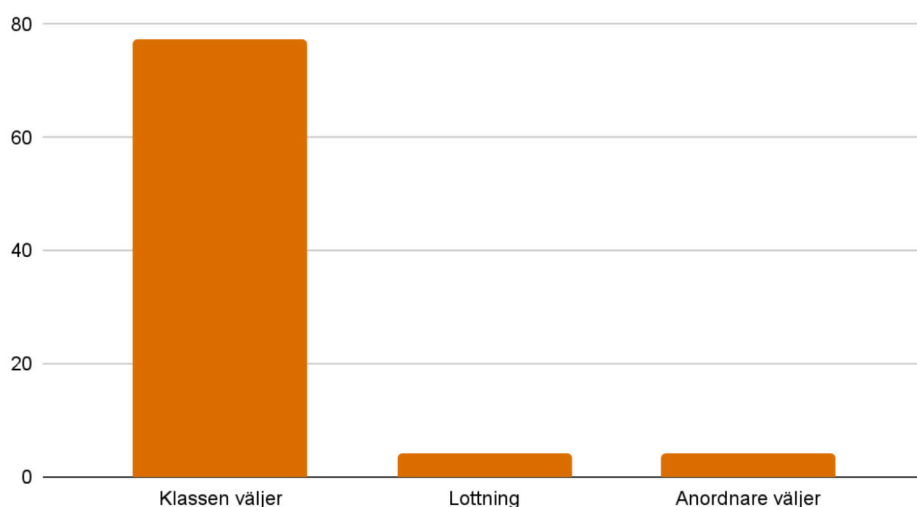

Diagram 1.

Det var inte alla som svarade på hur valet görs, utan endast angav när representanterna utses. Av de som svarat på hur anger de allra flesta att studeraenderepresentanten utses gemensamt av klassen (77 svar). Ofta får de som är intresserade anmäla intresse, och sedan får klassen rösta. Andra tillvägagångssätt som förekommer men i lägre utsträckning är att studeraende får anmäla intresse och att man sedan lottar bland dessa (4 svar), eller att studeraende får anmäla intresse till rollen, och att anordnaren utifrån det väljer ut representanter (4 svar). Några anordnare svarar att man gör på olika sätt beroende på utbildning och klass.

NÄR STUDERANDEREPR ESENTANTER UTSES

Den andra del frågan behandlar när valet av studeranderepresentanter görs. Svaren redovisas nedan.

När väljs studeranderepresentanter ut till utbildningarnas ledningsgrupper?

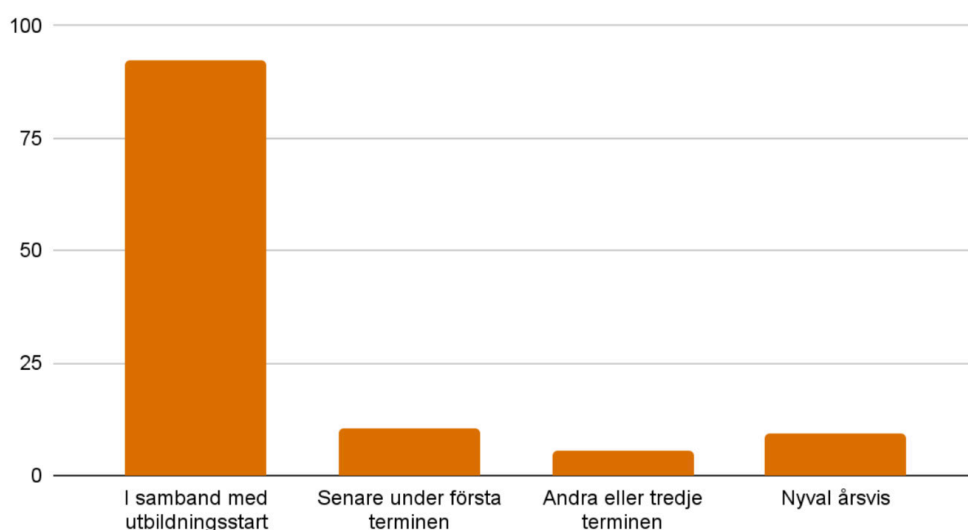

Diagram 2.

I de flesta fall sker valet av studeranderepresentant ganska direkt i starten av utbildningen, inom de första två till tre veckorna (92 svar). Tio anordnare svarar att man väntar någon månad in på utbildningen innan man utser studeranderepresentanterna, för att de studerande ska lära känna varandra och komma in i utbildningen innan valet görs. Fem anordnare anger att man inte väljer studeranderepresentant förrän efter första terminen eller läsåret, i samband med att studeranderepresentanten från klassen över kliver av rollen. Det bör innebära att man endast har studeranderepresentanter i en årskurs, och att man är representant under ett läsår för att sedan bytas av. I enkäten finns ingen fråga om hur många studeranderepresentanter som utses för varje utbildning, men det verkar utifrån svaren på denna fråga vara vanligast att studeranderepresentanter väljs ut i varje årskurs, och att det därmed finns flera representanter för varje utbildning.

Nio anordnare svarar att nyval utförs i varje årskurs, eller oftare om behov uppstår. Det gör att fler får möjlighet att vara representant om det finns ett intresse i klassen, men ibland är det också samma personer som väljs om.

SAMMANFATTNING AV TILLSÄTTNING AV STUDERANDEREPRÉSENTANTER

Sammantaget verkar det som att processen att utse studeranderepresentanter ser relativt lika ut mellan anordnare, där studeranderepresentanterna väljs demokratiskt av klassen vid uppstarten av utbildningen. Det kan tyckas snabbt att välja studeranderepresentant redan någon vecka eller två in i utbildningen, och anledningen till att man gör valet så tidigt framgår inte av svaren. Möjligtvis har det att göra med att första ledningsgruppsmötet äger rum tidigt på terminen, eller att ledningsgruppens sammansättning ska rapporteras in till MYH inom en viss tid efter det att utbildningen har startat. Det sistnämnda torde dock inte påverka allt för mycket, då man kan rapportera in löpande under hela läsåret om ledningsgruppsledamöter tillkommer eller avgår.

Det framgår inte av svaren om man tycker att processen fungerar bra, men både i denna fråga och andra frågor i enkäten lyfter en del anordnare att intresset för att vara studeranderepresentant och engagera sig på andra sätt under studietiden är ganska svalt. Det gör att det inte alltid behövs röstning eller lottning för att utse en representant, eller att det ibland inte finns någon som visar intresse.

Introduktion till rollen som studeranderepresentant

Fråga: Hur förbereds nya studeranderepresentanter för uppdraget?

Muntlig genomgång	94
Genomgång i helklass	16
Genomgång med ledningsgruppsmedlem	4
Gemensam genomgång med alla nya representanter	6
Befintlig studeranderepresentant informerar	5
Skriftligt informationsmaterial	30

Tabell 2, Hur förbereds nya studeranderepresentanter för uppdraget?

För att informera studeranderepresentanter om rollen och ledningsgruppsarbetet har de flesta muntliga genomgångar. Det kan se lite olika ut, ibland är det en genomgång med bara utbildningsledare och ibland en sittning med skolledningen eller fler personer i personalen och ledningsgruppen. Andra varianter är att det informeras gemensamt i klassen under introduktionen, att nuvarande representanter agerar mentorer och går igenom rollen med de nya, eller att ledamöter från ledningsgruppen informerar. Sex anordnare har svarat att de har en gemensam genomgång för alla nya studeranderepresentanter, vilket alltså innefattar studeranderepresentanter från alla utbildningar. Utöver muntlig information har 30 anordnare svarat att de använder sig av skriftligt informationsmaterial såsom MYHs vägledning för ledningsgruppsarbete inom yrkeshögskolan², arbetsordning för ledningsgruppen eller andra egna framtagna dokument rörande ledningsgruppsarbetet.

Det är svårt att säga hur omfattande genomgången för nya studeranderepresentanter är utifrån de svar som kommit in. En muntlig genomgång med utbildningsledaren kan innebära ett kort samtal men också en längre, mer omfattande genomgång. SFS har i en tidigare rapport uppmärksammat att studeranderepresentanternas roll inte alltid är tydlig och förankrad, och att det skiljer sig åt hur involverade de är i ledningsgruppens arbete.³ Detta är något som kan avhjälpas genom att studeranderepresentanter får en bra introduktion till ledningsgruppsarbete och deras egen roll i det. 30 anordnare svarar att man använder sig av skriftligt stödmaterial som komplement till den muntliga genomgången, vilket är en någorlunda liten andel av de som svarat. Det riskerar att bli stora skillnader i introduktionen till representanter mellan utbildningar och anordnare när det inte finns något framtaget material att utgå från och innehållet i genomgången lämnas över till ansvarig utbildningsledare.

2 MYH, 2017, [Vägledning för ledningsgruppsarbete inom yrkeshögskolan](#)

3 SFS, 2013, [Femton förslag för ett bättre studerandeflytande på yrkeshögskolan](#)

Kommunikation mellan studeranderepresentanten och klassen

Fråga: “Hur återkopplas information från studeranderepresentanten till resten av klassen?” och “Hur kanaliseras klassens åsikter till studeranderepresentanten inför ledningsgruppsmöten?”

En studeranderepresentant framför inte sina egna åsikter till ledningsgruppen, utan ska vara de studerandes samlade röst. Därför är det viktigt att det finns sätt för studeranderepresentanten att fånga upp övriga studerandes tankar, men även att återkoppla det som diskuteras i ledningsgruppen till klassen. Eftersom frågorna är snarlika är också svaren lika på de två frågorna. I diagrammet nedan är svaren på båda frågorna sammanställda.

Hur sker kommunikationen mellan studeranderepresentanter och resten av klassen?

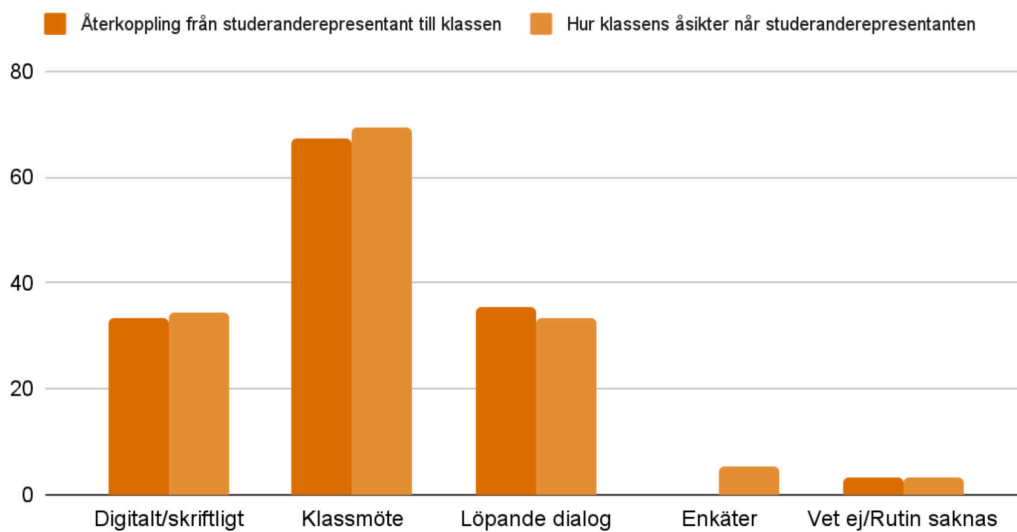

Diagram 3.

Majoriteten av anordnare anger att det ordnas klassmöten, där studeranderepresentanten både kan samla upp klassens tankar och återkoppla från ledningsgruppsmöten. Dessa är ibland schemalagda av utbildningsledaren, och ibland är det studeranderepresentanterna själva som ansvarar för att boka in dem. Ett annat vanligt svar är att kommunikationen sker löpande både under och utanför lektionstid, och att det är upp till studeranderepresentanterna att ta upp information med och från klassen. Bland de svaren återkommer också att det kan se olika ut på olika utbildningar beroende på vad studeranderepresentanterna föredrar. Ett tredje vanligt svar är att kommunikationen sker skriftligt via lärplattformen eller andra digitala forum såsom chattforum eller mail. Där lägger

ibland studeranderepresentanten upp protokoll från ledningsgruppsmöten, och ber om klassens tankar inför kommande möten. Där kan även klassen nå studeranderepresentanten när något dyker upp spontant. För att samla in klassens synpunkter inför ledningsgruppsmöte utför studeranderepresentanter ibland extra enkäter. Ett fåtal anordnare har svarat att man inte vet hur kommunikationen sker, eller att det inte finns några rutiner på plats för detta ännu.

Gemensamma forum för studeranderepresentanter

Fråga: Har ni något forum där studeranderepresentanter från olika utbildningar träffas? Om ja, beskriv vad det är för sorts forum.

Det är ovanligt att anordnare samlar alla studeranderepresentanter löpande för att prata om mer övergripande frågor. 91 anordnare har svarat att de inte har något forum för studeranderepresentanter att träffas över utbildningsgränserna, varav 21 av dessa endast bedriver en utbildning och därför inte har ett sådant forum. Tjugofyra anordnare har svarat att de har ett sådant forum.

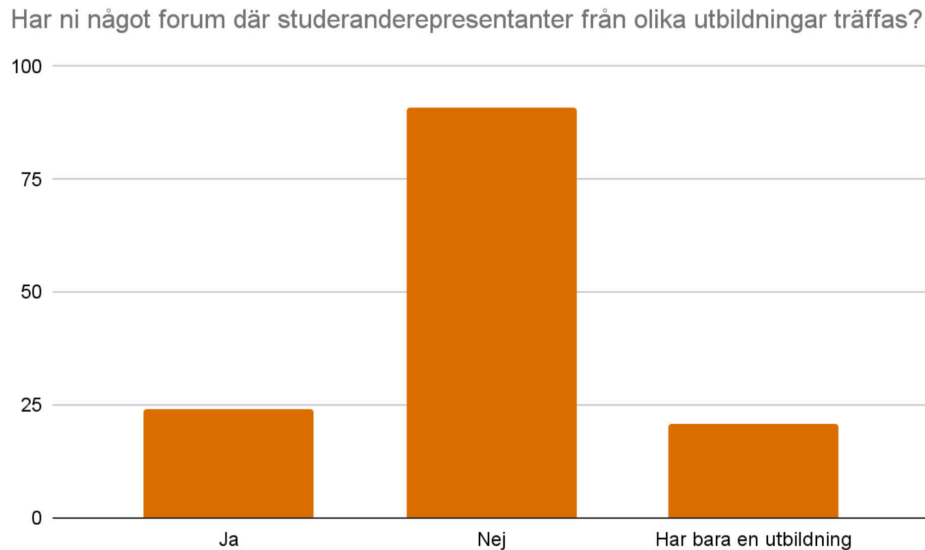

Diagram 4.

De forum som finns ser lite olika ut. Det vanligaste är att man har möten regelbundet, någon till några gånger per läsår. Vissa delar upp mötena utifrån utbildningsområden, och hos vissa ses alla representanter oavsett vilken utbildning de går. En anordnare anger att man inte samlar alla representanter, men att man har ett programråd där representanter från samma utbildning träffas innan varje ledningsgruppsmöte för att diskutera sådant som rör kvaliteten i utbildningen, och andra gemensamma frågor såsom lokalfrågor och arbetsmiljö. Några har digitala forum för studeranderepresentanter, och ytterligare någon svarar att de samlar studeranderepresentanter när det är något speciellt de behöver diskutera. I de fall där anordnare har en studerandekår hos sig är det vanligt att studeranderepresentanter är engagerade där och träffas på så vis.

Rutiner kring påverkansvägar och klagomålshantering

Det här avsnittet behandlar de rutiner anordnare har för påverkansvägar, studeraendeflytande och klagomålshantering. De är framförallt ställda som ja- eller nejfrågor med syfte att se om det generellt finns nedtecknade rutiner kring de här områdena hos anordnare.

Rutiner för studeraendes påverkansvägar

Fråga: Har ni nedskrivna rutiner för studeraendes påverkansvägar?

Den första frågan inom detta område berör om anordnare har nedskrivna rutiner för studeraendes påverkansvägar, till exempel utvärderingar och kontaktvägar. Svaren redovisas i diagrammet nedan.

Har ni nedskrivna rutiner för studeraendes påverkansvägar?

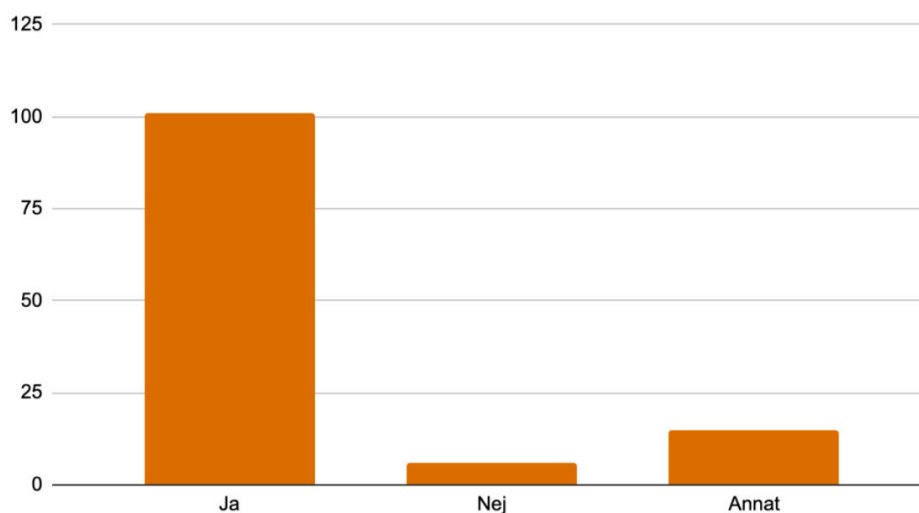

Diagram 5.

De allra flesta anordnare (100 stycken) svarar att de har detta. Endast sex anordnare svarar att man inte har nedskrivna rutiner. 16 anordnare har svarat att man delvis har detta. Här svarar en del att rutinerna är under uppbyggnad just nu eller att de behöver uppdateras. En annan del svarar att man har rutiner men att den mesta informationen tas muntligt, exempelvis under uppstarten av utbildningen, men också löpande under tiden med utbildningsledare eller annan personal. En tredje grupp svarar att de har vissa rutiner nedtecknade, men inte alla, eller att de inte har det nedskrivet men att rutiner finns.

Rutiner för klagomålshantering

Fråga: Har ni nedskrivna rutiner för klagomålshantering?

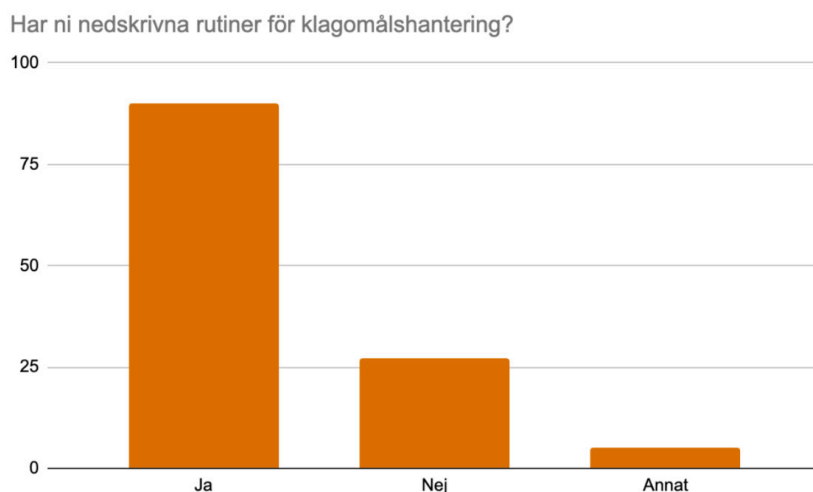

Diagram 6.

De flesta har svarat att de har nedskrivna rutiner för klagomålshantering (90 svar). 26 anordnare har svarat att man inte har det. Sex anordnare har valt att skriva ett eget svar. Tre av dessa hänvisar till utbildningsledaren för klagomål, en vet inte om det finns nedskrivna rutiner, en svarar att de hänvisar till MYH:s klagomålshantering vid allvarigare frågor, och en svarar att information om klagomål ges vid introduktionen.

Utvärderingar

Fråga: "Vilka utvärderingar utför ni?" och "Hur följs utvärderingsresultaten upp?"

Enligt förordningen om yrkeshögskolan är utbildningsanordnare skyldiga att utvärdera verksamheten, och även medverka i den uppföljning och utvärdering av utbildningen som initieras av MYH i form av kvalitetsgranskningar. Alla anordnare svarar att de utvärderar sina utbildningar. Den vanligaste utvärderingen är kursutvärdering (120 svar), följt av avslutande utvärdering (100 svar).

Vilka utvärderingar utför ni?

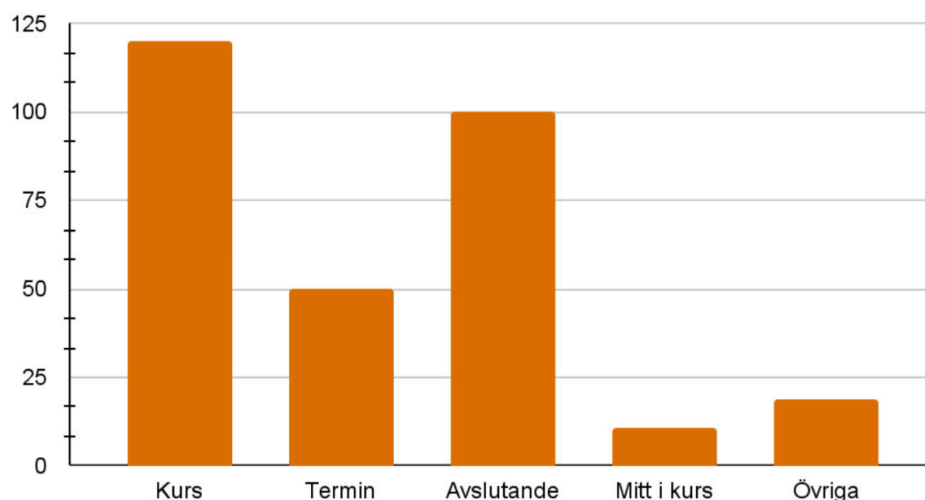

Diagram 7. En person kan stå för flera svar.

Bland övriga utvärderingar nämns utvärdering av handledare under Lärande i arbete (LIA), trivsel och diskrimineringsutvärderingar, och utvärderingar av specifika moment såsom platsförlagda moment i distansutbildningar. Utvärderingen mitt i en kurs är till för att kunna fånga upp och rätta till eventuella brister eller problem under kursens gång.

En uppföljande fråga i enkäten handlar om hur man följer upp utvärderingsresultaten. Det vanligaste är att resultaten presenteras både i ledningsgruppen (91 svar) och för de studerande (60 svar). Anordnare anger även att de går igenom utvärderingarna i den egna organisationen (44 svar), och med berörd utbildare (36 svar). En anordnare svarar att man har en "trafikljusfil" där kursutvärderingar läggs in uppdelat på utbildning, för att man ska kunna se resultaten över tid och fånga upp vart insatser behövs sättas in. Utifrån det som kommer upp i utvärderingen anger många att de agerar för att lösa det som inte fungerar, antingen i ledningsgruppen eller i organisationen, och oftast efter en dialog med de studerande.

Studeraendehandbok

Fråga: Har ni en studeraendehandbok eller liknande där studeraendes rättigheter och skyldigheter framgår?

Har ni en studeraendehandbok?

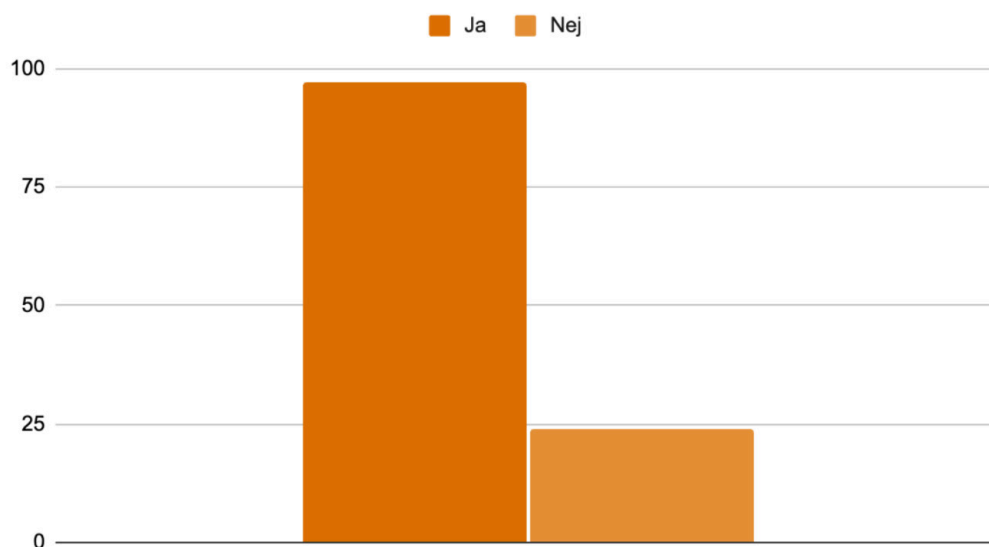

Diagram 8.

De flesta anordnare har handböcker för de studeraende där deras skyldigheter och rättigheter framgår (98 svar). 24 anordnare svarar att man inte har någon studeraendehandbok, varav en istället håller informationspass muntligt, och en inte har en samlad handbok men lägger upp policy- och rutindokument på lärplattformen.

Som uppföljning på frågan undrade vi även hur anordnare informerar om studeraendehandboken och ser till att de studeraende tar till sig av informationen i den. De allra flesta svarar att man går igenom dem på olika sätt under introduktionen, och att den även finns på hemsidan eller lärplattformen för att studeraende enkelt ska kunna hitta informationen när de undrar något. Några svarar även att de studeraende får skriva under att de har tagit del av informationen.

Studeraendeforum och organisation

Det här avsnittet handlar om vilka forum för studerande som finns hos utbildningsanordnare, och hur de är uppbyggda. Syftet är att få en förståelse för i vilken grad studerande inom yrkeshögskolan är organiserade och träffas och utövar inflytande utöver det arbete som sker i ledningsgruppen.

Klassmöten

Frågor: "Finns det schemalagd tid för studerande att prata om sin studiemiljö? T.ex. klassråd.", "Om ja, hur ser formen ut för dessa tillfällen? Vilka är med, och hur ofta hålls dem?", "Protokollförs dessa tillfällen?", "Hur följs diskussionerna vid dessa tillfällen upp?"

FÖREKOMST OCH UPPLÄGG AV KLASSMÖTEN

Finns det schemalagd tid för studerande att prata om sin studiemiljö?

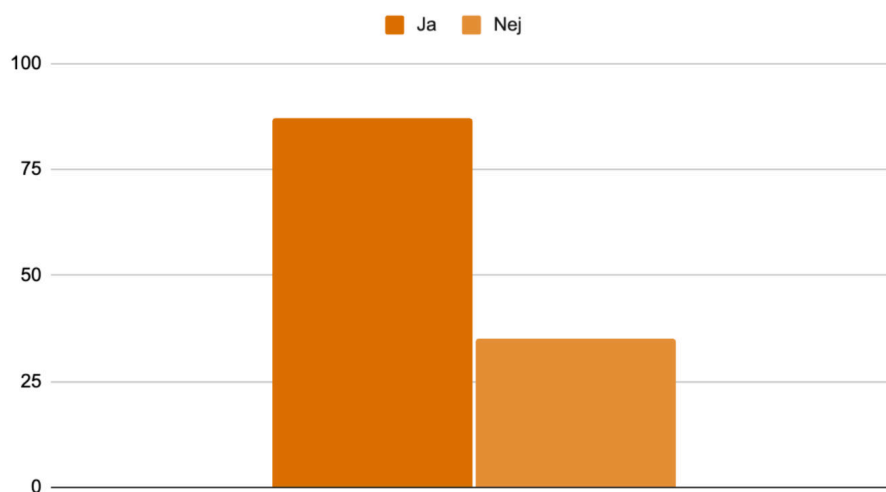

Diagram 9, Finns det schemalagd tid för studerande att prata om sin studiemiljö? T.ex. klassråd.

87 anordnare har svarat att de har schemalagd tid för klassmöten. Det är inte alltid så att klassmöten schemaläggs av anordnare, utan i många fall är det studeranderepresentanterna eller klassen som ansvarar för att boka in tider. Det skiljer sig åt en del hur ofta klassmöten hålls, från veckovisa till någon gång per termin. Det är vanligare att utbildningsledare eller annan personal är med på mötena (36 svar), än att klassen har möten själva utan någon från anordnaren (20 svar). En del svarar också att man gör olika beroende på vad som ska diskuteras och utifrån de studerandes önskemål.

Bland de som har svarat nej har några även utvecklat svaret lite. Tre anordnare anger att man inte har schemalagd tid för klassmöten, men att klassen tar upp frågor löpande med studeranderepresentanter eller utbildningsledare både under lektionstid och efter, en anordnare svarar att man bokar in klassmöten vid behov och alltså inte har det löpande, en svarar att utbildningsledaren har återkommande enskilda samtal med studerande men att man ser över att upprätta klassmöten också, en svarar att möten hålls utanför skoltid, och en att det finns ambitioner men att det tyvärr glöms bort ofta. Det förekommer även att klasserna har satt upp egna digitala forum där de har möjlighet att diskutera utan insyn av lärare och utbildningsledare.

UPPFÖLJNING OCH PROTOKOLL AV KLASSMÖTEN

Protokollförs klassmöten?

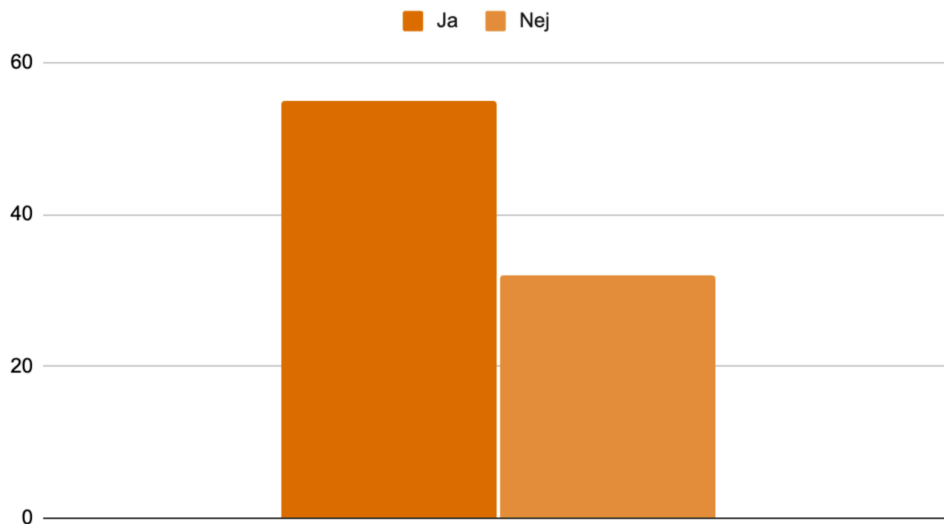

Diagram 10.

En majoritet av de som håller klassmöten anger att mötena protokollförs (55 svar), men en relativt stor andel anger att de inte gör det (32 svar).

Hur följs diskussionerna vid klassmöten upp?

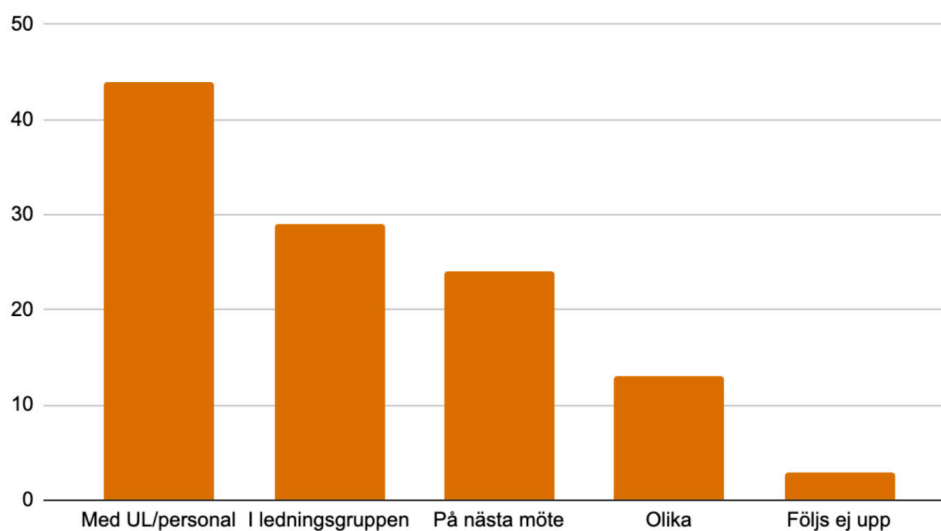

Diagram 11.

Hur diskussioner på klassmöten följs upp ser någorlunda lika ut mellan de som svarat. Det vanligaste är att det följs upp av utbildningsledare eller i personalgruppen (44 svar), följt av att det diskuteras i ledningsgruppen där de studerande har en egen punkt (29 svar). Många har svarat att det både följs upp med utbildningsledare och personal, och med ledningsgruppen. 24 anordnare svarar att uppföljningen sker på nästkommande möte, och 13 svarar att uppföljningen ser olika ut beroende på ärendets karaktär. Tre anordnare har svarat att diskussionerna i regel inte följs upp, vilket kan vara värt att anmärka. Kanske följer de studerande upp med personal eller ledningsgrupp om något som kräver åtgärd dyker upp under diskussionerna, men att personalen i fråga inte tar initiativ eller ansvar över att uppföljningen sker.

Studerandeförening/kår

Fråga: Finns det någon studerandeförening (kår) hos er?

Det är ovanligt att det finns kårliknande verksamhet hos de anordnare som svarat på enkäten.

Finns det någon studerandeförening (kår) hos er?

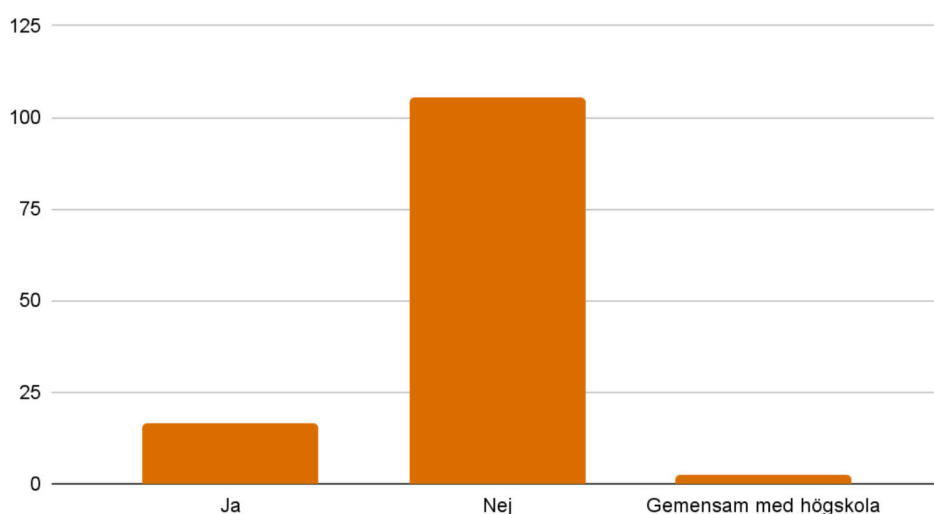

Diagram 12.

106 anordnare svarar att de inte har en studerandeförening hos sig, och 16 svarar att de har det. Två anordnare svarar att de som studerar på yrkeshögskolan kan bli stödmedlemmar i högskolans studentkår. Det gäller för de anordnare som också är eller drivs av en högskola, vilket är Högskolan Väst och Yrkeshögskolan Jönköping. Studentkåren driver inte frågor kopplade till yrkeshögskolan, men studerande kan delta i sociala aktiviteter och liknande.

För de som svarar att det finns en studerandekår hos dem finns en följdfråga om vad kåren gör. Majoriteten av kårerna ägnar sig främst åt sociala aktiviteter (12 svar). En kår planerar och genomför branschrelaterade event såsom mässor och aktiviteter kopplat till nätverkande. Två kårer delar ut utmärkelser och håller tävlingar bland de studerande inom området de studerar. En kår har hand om skolans kiosk. En anordnare har en organisation i form av ett deltagarråd, där representanter från varje klass sitter med och som har möten med rektorn regelbundet. En anordnare anger att kåren är med på skyddsronder.

Alumninätverk

Fråga: "Har ni ett alumninätverk?" och "Om ja, vad gör nätverket? Drivs det av tidigare studerande eller av er anordnare?"

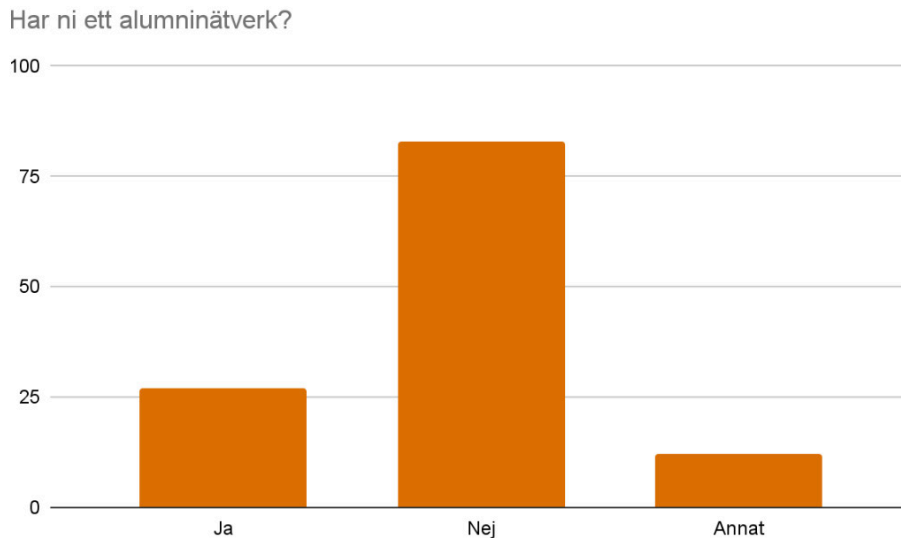

Diagram 13.

Det är något vanligare att det finns någon form av nätverk för alumner hos anordnare, även om en majoritet svarar att man inte har något sådant. 26 anordnare svarar att ett nätverk finns och dessa är uppbyggda på lite olika sätt. Vanligast är att anordnare driver nätverket snarare än att alumner och studerande driver det. Det är vanligt att nätverket framförallt finns på LinkedIn som en grupp för nuvarande och tidigare studerande, men det kan även ligga på hemsidan eller liknande. Alumninätverken används för informationsutbyte om exempelvis lediga tjänster eller LIA-möjligheter, att skapa nya samarbeten med arbetslivet, bjuda in alumner att presentera sig för nya klasser, engagera alumner i utbildningen genom exempelvis ledningsgruppsmedverkan, gästföreläsningar eller ta emot LIA, eller arrangera aktiviteter såsom arbetsmarknadsdagar.

För de som har svarat annat är det vanligaste svaret att de håller på att bygga upp ett alumninätverk. Andra svar är att de har nätverk inom vissa utbildningar eller att de inte har något formellt nätverk men håller kontakt med alumni och engagerar dem i delar av utbildningarna.

Samarbete med högskolor/universitet

Fråga: Har ni något samarbete eller gemensamma aktiviteter med närliggande universitet/högskolor?

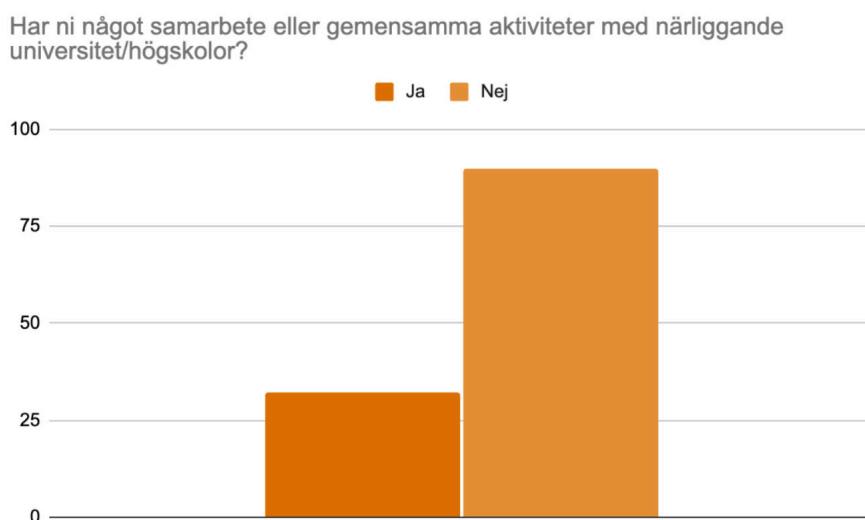

Diagram 14.

Majoriteten av de som svarat anger att de inte har något pågående samarbete med någon högskola eller universitet. 32 anordnare svarar att man samarbetar med något lärosäte, varav en är Högskolan Väst, som alltså är en högskola. I de andra fallen handlar det ofta om att en representant från ett lärosäte är med i ledningsgruppen, vilket utgör ett krav på utbildningar som leder till kvalificerad yrkeshögskoleexamen. Andra svar är att det finns föreläsare från universitet/högskolor på vissa kurser eller som ansvariga för delar av utbildningen, eller att man samarbetar inom specifika ämnesområden eller projekt. I enstaka fall samarbetar man kring arbetsmarknadsdagar och liknande, och det förekommer även att högskolor är delaktiga i planerandet av nya yrkeshögskoleutbildningar. Två kommunala utbildningsanordnare som agerar eller verkar på lärcentrum anger att högskolor har förlagt kurser eller utbildningar där.

Stödfunktioner

I det här avsnittet tittar vi på några olika stödfunktioner och i vilken grad de erbjuds hos anordnare.

Studie- och yrkesvägledning

Fråga: Har ni en vägledningsfunktion, liknande studie- och yrkesvägledare?

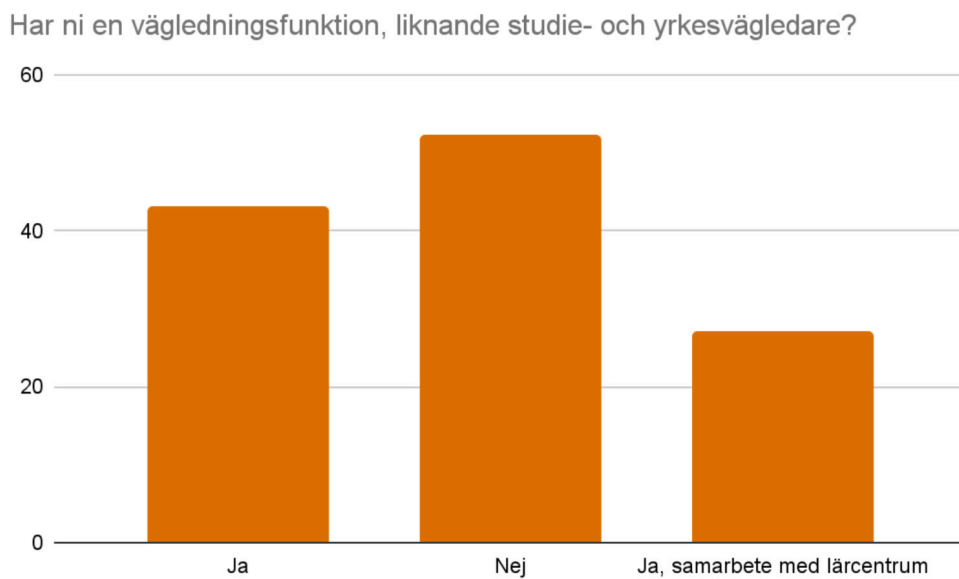

Diagram 15.

43 svarar att de har studie-och yrkesvägledare eller liknande roll, och ytterligare 27 svarar att de erbjuder det i samarbete med lärcentrum eller annan verksamhet såsom vuxenutbildning. 52 svarar att de inte har detta. Bland dem hänvisar en del till utbildningsledare eller antagningsteam som hjälper de studerande och intressenter med den här typen av frågor.

Svenska med yrkesinriktning

Fråga: "Erbjuder ni Svenska med yrkesinriktning (SMY) för de som är i behov av det?", "Om ja, i vilken utsträckning?", och "Om nej, varför erbjuder ni inte SMY? Ser ni inget behov, eller saknar ni förutsättningar för att erbjuda SMY?"

Svenska med yrkesinriktning är ett stöd som anordnare kan erbjuda studerande och få ersättning från MYH⁴. Syftet med stödet är att de studerande ska ha de språkliga kunskaper som krävs i deras framtida yrkesroll. Hur många anordnare som erbjuder SMY redovisas i diagrammet nedan.

Erbjuder ni Svenska med yrkesinriktning (SMY) för de som är i behov av det?

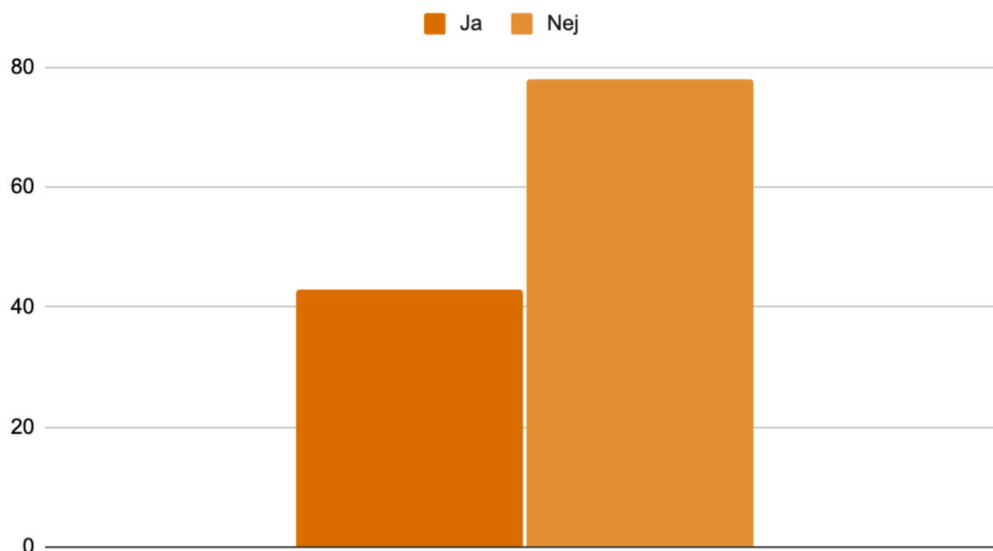

Diagram 16.

43 anordnare har angett att de erbjuder SMY, och bland dem varierar det vilket behov de ser av stödet. En majoritet svarar att de erbjuder det vid behov och specificerar inte mer än så hur behovet ser ut hos dem (20 svar). Elva anordnare svarar att man erbjuder stödet, men att behovet anses vara väldigt litet eller inte finnas alls, vilket innebär att det inte är något de i praktiken använder sig av eller ansöker om ersättning för från MYH. Endast fyra anordnare svarar att de ansöker om stöd för detta i relativt stor utsträckning, vilket innebär att de erbjuder det till en eller fler studerande i varje klass.

4 MYH, [Svenska med yrkesinriktning \(SMY\)](#) [Hämtad 2024-02-20]

79 anordnare svarar att de inte erbjuder SMY. 51 av dessa anger att de inte har sett ett behov av stödet. Att behovet inte finns förklaras av olika saker, men framförallt att de flesta behärskar svenska som en konsekvens av att man behöver grundläggande behörighet för att bli antagen, eller att man täcker upp det behov som finns under ordinarie lektioner. 15 anordnare anger att man saknar förutsättningar för att erbjuda stödet, och pekar på antingen att man är en liten anordnare eller att man saknar resurser av andra anledningar. Sju anordnare har angett andra svar, bland annat att det inte hade fungerat i utbildningen, eller att man har andra funktioner som används istället.

Det är ingen skillnad i erbjudet stöd baserat på storleken på anordnare, eller om anordnaren är kommunalt ägd eller privat.

Studera n deskyddsombud

Fråga: Har ni studera n deskyddsombud?, "Om ja, hur utses studera n deskyddsombudet?" , "Får de den utbildning och ledighet som krävs för rollen?", och "Om ni inte har studera n deskyddsombud, ser ni något hinder i att införa det? Anser ni att det hade varit skäligt att det finns studera n deskyddsombud hos anordnare?"

Det är ovanligt att det finns studera n deskyddsombud, SSO, hos de anordnare som svarat på enkäten. Endast 15 anordnare har svarat att man har SSO, och 107 anordnare har svarat att man inte har det.

Har ni studera n deskyddsombud?

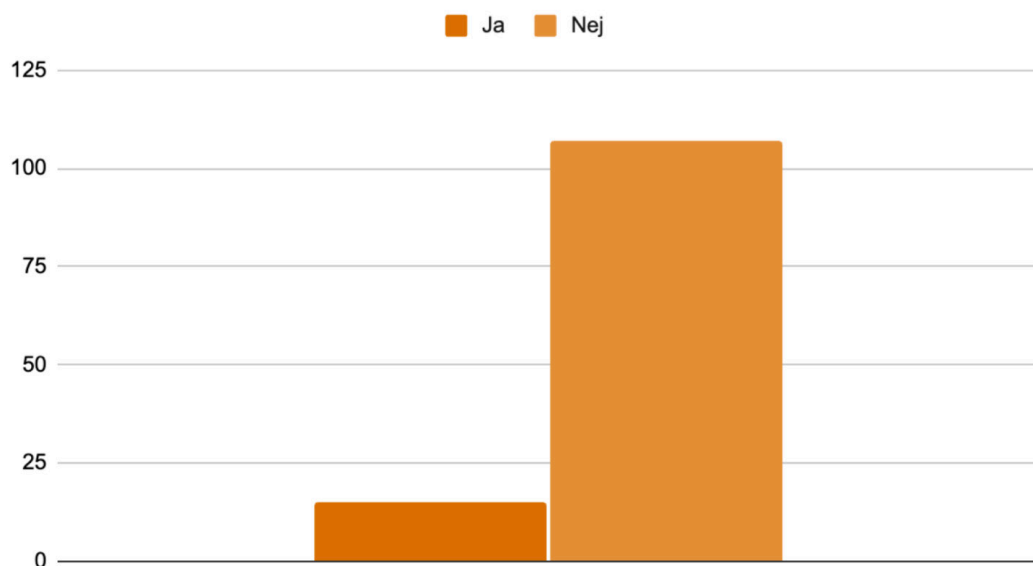

Diagram 17.

Bland de 15 som svarat att de har SSO, svarar 13 att de får den utbildning och ledighet som rollen kräver.

I enkäten finns en frivillig uppföljande fråga för de som har svarat nej. Av de 80 som har svarat på den har 41 svarat att de inte ser något hinder i att införa SSO. De vanligaste invändningarna hos resterande är att de är små verksamheter och att de därför inte anser att det behövs (9 svar), att de endast bedriver distansutbildningar (7 svar), eller att någon redan har motsvarande roll, till exempel studeranderepresentanter eller personal hos anordnaren (10 svar). Ytterligare några har inte förklarat mer än att de inte ser ett behov av att införa SSO (13 svar).

Att studeranderepresentanten också har en roll som SSO är en pragmatisk lösning, i och med att många också lyfter att det är svårt att intressera studerande att engagera sig. Det framgår dock i svaren att i vissa av de fallen där studeranderepresentanter agerar SSO har de inte fått utbildning eller introduktion till rollen, och att rollen är av mer informell karaktär. Det är självklart viktigt att man som SSO har kunskap om vad rollen innebär, oavsett om det är en del i ansvaret för studeranderepresentanter eller inte.

Sammantaget verkar det finnas låg kännedom om de krav som åligger utbildningsanordnaren när det kommer till frågan om SSO. Antalet studerandeskyddsombud ska bestämmas utifrån antalet studerande samt förhållandena vid utbildningen. Så länge en anordnare har mer än någon handfull studerande går det att argumentera för att det bör finnas åtminstone ett SSO, precis på samma sätt som en arbetsplats med över fem anställda ska utse skyddsombud. Vid större yrkeshögskolor bör fler SSO utses. Bristen på SSO inom yrkeshögskolan är något som SFS har lyft i en tidigare rapport, och av enkätsvaren att döma blir det tydligt att det fortfarande finns mycket att jobba på i den här frågan.

Övriga stödfunktioner

Fråga: Har ni något annat studerandestöd du skulle vilja lyfta här?

För att fånga upp fler stöd finns även en fråga med fritextsvar på slutet där anordnare kan ange om de har några andra stödfunktioner utöver ovan nämnda. Det vanligaste svaret är att det finns specialpedagog. Andra stödfunktioner som lyfts är redovisade i tabellen nedan.

Specialpedagog	15
Särskilt pedagogiskt stöd	8
Kurator eller annat samtalsstöd	6
Studieverkstad	5
Mentorstöd	4
Handledning	2
Trivselråd	1

Tabell 3, Har ni något annat studerandestöd du skulle vilja lyfta här?

De kommunala verksamheterna erbjuder i regel fler stödinsatser än de privata anordnarna, speciellt när det kommer till förekomsten av specialpedagog och kurator/samtalsstöd. I kommunala verksamheter bedrivs ofta annan typ av utbildning också, exempelvis kommunal vuxenutbildning eller gymnasieutbildning, vilket eventuellt förklarar varför man i större utsträckning har tillgång till dessa stödinsatser.

Ett område värt att lyfta är tillgången till studerandehälsa. Det hade varit bra att fråga om det i en separat fråga för att få en tydligare bild av hur vanligt det är, men det är endast sex anordnare som anger under övriga stödfunktioner att de erbjuder samtalsstöd i form av kurator, psykolog eller liknande. Frågan om studerandehälsa återkommer i kapitel 2.6.3 om utmaningar och stödinsatser.

Under denna fråga är det många anordnare som inte anger något konkret stöd men lyfter andra saker i deras verksamheter, såsom tydliga värderingar, ett öppet samtalsklimat, stark LIA-process, och tillgänglig utbildningsledare. De svaren är inte med i tabellen, då de inte pekar på något specifikt stöd. Några anordnare lyfter också särskilt pedagogiskt stöd (SPS) här, exempelvis att man har en heltidsanställd person som jobbar uteslutande med SPS. Alla utbildningsanordnare ska erbjuda SPS, och svaren i den här frågan handlar inte om huruvida man erbjuder SPS, utan att de vill lyfta de rutiner de upprättat kring det.

Reflektioner från anordnare kring studeraendeflytande

I det sista avsnittet av enkäten ber vi om reflektioner från anordnarna om hur de överlag upplever att studeraendeflytandet fungerar hos dem och generellt inom yrkeshögskolan. Frågorna i det här avsnittet var inte obligatoriska, vilket gör att många respondenter har valt att inte svara på dem.

Det som fungerar bra

Fråga: Vad fungerar bra med studeraendeflytandet hos er?

106 anordnare har svarat på frågan om vad som fungerar bra med studeraendeflytandet hos anordnaren, och här är svaren relativt likartade. Den röda tråden är att de anger att de har ett öppet samtalsklimat, korta beslutsvägar och att det finns en närhet och kontinuerlig dialog mellan studerande och anordnare som innebär ett direkt studeraendeflytande. Utbildningsledare, som följer de studerande genom alla kurser och ansvarar över det dagliga på utbildningen, nämns som en nyckelperson som gör att studerande har nära till ansvarig personal. Dessutom lyfter många att de oftast har möjlighet att snabbt åtgärda de problem som studerande lyfter, och på så sätt kontinuerligt förbättra utbildningarna utifrån de studerandes behov och önskemål.

Andra saker som lyfts men i lite lägre omfattning är bra rutiner och systematik som ger bra förutsättningar för studeraendeflytande, en engagerad och lyhörd ledningsgrupp, och engagerade studerande som tar ansvar för sin utbildning och bidrar till utveckling.

Förbättringsområden och utmaningar

Fråga: Hur kan studeraendeflytandet förbättras? Vad ser ni för utmaningar? Vad skulle behövas?

80 anordnare har svarat på frågan om utmaningar och förbättringsområden, varav 23 endast har svarat att de är nöjda med hur det fungerar. I tabellen nedan redovisas de övriga 57 svaren.

Upprättande eller förbättring av rutiner	18
Saknas intresse bland de studerande	17
Ökad kunskap bland studerande	6
Förbättra <u>utvärderingsprocesser</u>	5
Mer tid och resurser	5
Inkludering av studerande i arbetsmiljöarbete	3
Utmaningar kopplat till distansstudier	3
Kårverksamhet	2
Samma villkor och rättigheter som inom högskolan	1
Engagera utbildare i studeraendeflytandet	1
Utmaningar med psykisk ohälsa	1

Tabell 4, Hur kan studeraendeflytandet förbättras? En anordnare kan stå för flera svar. Totalt har 57 personer svarat på frågan.

Det finns två spår som oftast återkommer. Det vanligaste är att anordnare ser ett behov av att förbättra, upprätta eller utveckla sina rutiner inom området. Det kan handla om att upprätta ett system för anonym klagomålshantering, skapa fler forum för diskussion mellan studerande och anordnare/ledningsgrupp, eller förbättra uppföljning av specifika områden. Framförallt anges att man behöver en tydligare struktur och mer systematik. Det andra området som återkommer i svaren är att det är svårt att uppbåda intresse hos de studerande. Anledningar till detta anges vara dels att utbildningarna är korta och består av mycket LIA, att studerande i genomsnitt är äldre och därför inte har tid och intresse att engagera sig på grund av familjeliv och liknande, och att man som studerande inom yrkeshögskolan är mer intresserad av att engagera sig i sitt framtida yrkesliv snarare än studietiden. Anordnare anger även att så länge det fungerar bra finns inte ett stort intresse, men att engagemanget ökar när något inte fungerar bra.

Behov av stöd och insatser

Fråga: Finns det något stöd eller insatser ni som anordnare skulle behöva eller uppskatta för att öka förutsättningarna för ett välfungerande studeraendeflytande hos er eller inom yrkeshögskolan generellt?

Informationsmaterial till studeraenderepresentanter	14
Goda exempel till anordnare	10
Studeraendehälsa	4
Forum för studeraenderepresentanter	3
Forum för kollegialt lärande för anordnare	2
Närmare samarbete med högskolor	1
Studeraendekår	1
Utbildning för studeraendeskyddsombud	1
Bättre tillgång till studentbostäder	1

Tabell 5, en anordnare kan stå för flera svar. Totalt är det 36 som svarat på frågan.

Det är två områden som utmärker sig bland svaren. Dels efterfrågas informationsmaterial eller gemensamma utbildningar för studeraenderepresentanter, och dels efterfrågas att få ta del av goda exempel på hur andra anordnare jobbar med studeraendeflytande.

De som har svarat att det finns större behov av studeraendehälsa har inte specificerat på vilket sätt de vill att det ska se ut, men eftersom det lyfts i frågan som rör externa insatser kan man kanske tolka det som att man vill se ett samarbete eller gemensamma satsningar för att tillgängliggöra studeraendehälsa i större mån inom yrkeshögskolan.

Forum för kollegialt lärande anordnare emellan finns det till stor del en struktur för i och med de regionala nätverk för utbildningsanordnare som finns utspridda i nästan hela landet, som utgör ett bra forum för diskussion och samverkan. Yrkeshögskoleförbundet är ett annat exempel på nationell nivå där många anordnare inom yrkeshögskolan är medlemmar.

Diskussion

Utifrån svaren i enkäten kan man se några återkommande mönster. Det som ofta lyfts upp som yrkeshögskolans fördel, att den är flexibel, decentraliserad och snabbfotad, kan också, särskilt nu i och med en hög expansionstakt, innebära en utmaning. I detta fall handlar det om att anordnare generellt verkar nöjda med hur studeraendeflytandet fungerar där studerande lätt kommer till tals, men det saknas i viss mån systematik och vägledning i viktiga processer. De positiva delarna som lyfts såsom korta beslutsvägar, kontinuerlig och öppen dialog mellan studerande, anordnare och ledningsgrupp, och möjligheter att förändra utifrån de synpunkter som lyfts är värt att värna om, men skulle också gynnas än mer av, och behöver inte stå i vägen för, nedskrivna rutiner och systematik.

När den mer informella möjligheten till inflytande inte fungerar, är det viktigt att de studerande vet vart de kan vända sig, vad de har för rättigheter, och hur rutinerna ska se ut. Det framgår i enkäten att detta finns på plats hos många anordnare, men att det saknas hos en del. Genomgående i enkätsvaren återkommer det att man inte har eller ser behov av exempelvis SSO eller nedskrivna rutiner på grund av korta beslutsvägar, tillgängliga utbildningsledare och ett öppet klimat. På samma tema återkommer det i svaren på flera av frågorna att mycket information föredras muntligt och ansvaras för av respektive utbildningsledare. Det behöver inte betyda att studeraendeflytandet inte fungerar bra, men det minskar rättssäkerheten och ökar risken för godtycke när studeraendeflytandet till viss del är avhängigt enskilda personer i personalen, i de flesta fall utbildningsledaren.

Ett annat mönster i enkätsvaren är utmaningar med att få studerande att ställa upp som studeranderepresentant, och överlag engagera sig och ta tillvara på möjligheter till inflytande. Som anordnare lyfter i frågan om utmaningar, avsnitt 2.6.2, kan det bero på flera olika saker. Någon nämner också att de upplever att studerande är nöjda med utbildningen och deras möjligheter till inflytande, och inte ser anledning att engagera sig mer än så. Men det finns nog en del som man som anordnare kan jobba med för att uppmuntra och uppbåda intresset också. En sådan sak är det som lyfts ovan, att man tar de här frågorna på allvar och inkorporerar studeraendeflytande i det systematiska kvalitetsarbetet. Andra mer konkreta åtgärder kan man se exempel på i svaren inom flera områden av enkäten, som förhoppningsvis kan användas för inspiration och goda exempel.

Rekommendationer

Utifrån enkätsvaren riktar SFS ett antal rekommendationer till MYH:

- **Utveckla stödmaterial till anordnare**, med konkreta tips och riktlinjer för arbetet med studeraendeflytande. Kraven på utbildningsanordnare behöver inte nödvändigtvis öka, men riktlinjer och goda exempel för att öka förutsättningar för ett bra studeraendeflytande kan hjälpa utbildningsanordnare att bättra ta tillvara på de studerande som resurs och därmed höja kvaliteten på sina utbildningar.
- **Utveckla stödmaterial till studeranderepresentanter**. Vägledningen till ledningsgruppsarbete inom yrkeshögskolan är ett exempel på ett bra stödmaterial, men den skulle kunna utvecklas och tydligare riktas till studeranderepresentanter.
- **Lyft frågan om studerandeskyddsombud inom yrkeshögskolan**, och gör det tydligt för utbildningsanordnare vad de har för ansvar. Det kan förslagsvis göras i samråd med Arbetsmiljöverket.
- **Inkludera studeraendeflytande i det diagnostiska självvärderingsverktyget**. Ett välutvecklat och strukturerat studeraendeflytande är en kvalitetsgaranti och bör ingå i det systematiska kvalitetsarbetet. För att tydliggöra bra rutiner för ett välfungerande studeraendeflytande bör studeraendeflytande ingå i det diagnostiska självvärderingsverktyg som erbjuds till anordnare som stöd i det systematiska kvalitetsarbetet.

